

ת"פ 10972/06/21 - דוד קפלן - לא בעניינו, אברהם חזן נגד מדינת ישראל - פרקליטות מחוז ירושלים, גב' לילה עבדאללה מתמחה

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 10972-06-21 מדינת ישראל נ' קפלן ואח'
תיק חיצוני: 3441/19

בפני כבוד השופט ביאלין אלעזר
הנאשמים- המבקש 2
דוד קפלן - לא בעניינו
אברהם חזן
ע"י ב"כ עו"ד איתמר בן עמי
נגד
המאשימה-המשיבה
מדינת ישראל- פרקליטות מחוז ירושלים
גב' לילה עבדאללה מתמחה

החלטה- בעניינו של נאשם 2

1. לפני בקשה לביטול כתב אישום "על דרך מחיקת רכיב הנסיבות המחמירות מכתב האישום" מטעם הנאשם (להלן: "המבקש").

2. בבסיס הבקשה כתב אישום שהוגש נגד המשיב אשר מייחס לו באישום השלישי (ובאישום זה בלבד) עבירות של שימוש במסמך מזויף בנסיבות מחמירות וקבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות.

מעובדות כתב האישום עולה כי במהלך שנת 2018 החליט אחר בשם יזדי לסייע למבקש לקבל במרמה הלוואה מבנק ישראל וזאת בסיוע מיומנותו של נאשם 1, דוד קפלן. עוד צוין בכתב האישום, כי יזדי אמר למבקש שיעביר לו את פלטי העובר ושב ותלושי משכורת מקוריים. מכתב האישום עולה כי לנוכח חששו לכאורה של המבקש, אמר יזדי למבקש כי הוא יכול לסמוך עליו, וכי אפשר "לסדר את המסמכים". בהמשך לכך, כך עולה מכתב האישום, העביר יזדי את המסמכים לנאשם 1, וסיכם עמו כי יזיף אותם, כך שהמסמכים יציגו תמונה כלכלית חיובית וזאת תמורת 1500 ₪. עוד עולה מכתב האישום כי נאשם 1, נענה להצעת יזדי, זיף את המסמכים כמבוקש, והעבירם לידי יזדי. בסמוך לאחר מכן הגיעו המבקש ויזדי לסניף בנק איגוד בבאר שבע, נפגשו עם נציגי הבנק, הציגו ומסרו את המסמכים המזויפים וביקשו לקבל הלוואה בסך של 40000 ₪ עבור המבקש. בכתב האישום צוין עוד, כי לאחר זמן מה גילו עובדי הבנק כי מדובר במסמכים מזויפים ודחו את בקשת ההלוואה.

נוכח האמור לעיל, התביעה מייחסת למבקש עבירות של שימוש במסמך מזויף וקבלת דבר במרמה, שתייהן בנסיבות מחמירות, כאשר בכתב האישום נאמר כי הנסיבות המחמירות נובעות, לשיטת התביעה, מהיקף התמורה שניסה המבקש לקבל במרמה.

3. בקליפת האגוז, עתירתו של ב"כ המבקש היא למחוק את רכיב הנסיבות המחמירות מעובדות כתב האישום. בעניין זה הפליג ב"כ המבקש למחזות רחוקים על מנת לשכנע את בית המשפט בדבר עמימותו של רכיב הנסיבות המחמירות ובעיקר להראות שבמקרה זה אין כל בסיס והצדקה לייחס למבקש עבירות מרמה וזיוף עם רכיב של נסיבות מחמירות. לטענת ב"כ המבקש, רכיב עובדתי זה שמור לתיקי מרמה בעלי היקף נרחב, שיטתי ומתוחכם. ב"כ המבקש פירט בבקשתו מספר הליכים בהם הוגש כתב אישום בעבירות מרמה ללא רכיב הנסיבות המחמירות, זאת על חומרתם של כתבי האישום באותם הליכים, מבחינת היקף, סכום המרמה ועוד. על כן, נטען שמקרה זה אינו נופל בגדר המקרים בהם יש לייחס עבירות מרמה בנסיבות מחמירות. כך במיוחד משום שמדובר באירוע של ניסיון מרמה כושל, ובלתי צליח, לא מתוחכם ולא שיטתי.

4. טענתו של המבקש, איפוא, היא כי במקרים דומים ורבים ואף חמורים ביותר של עבירות מרמה, המאשימה אינה מייחסת לנאשמים את רכיב הנסיבות המחמירות. על כן, נטען שהמשיבה פועלת באופן בררני ומפלה. נוכח פגיעה זו, קמה למבקש הגנה מן הצדק מכוח סעיף 149 (10) לחסד"פ ולבית משפט קמה סמכות להורות על ביטול כתב האישום מכוח סעיף 150 לחסד"פ.

5. מנגד, סבורה המאשימה (להלן: "המשיבה"), כי יש לדחות את טענת הנאשם ובא כוחו.

המשיבה סבורה כי הכרעה בשאלה האם יש מקום להרשיע את הנאשם בעבירת מרמה בעלת רכיב נסיבות של נסיבות מחמירות היא שאלה שצריכה להתברר בשלב הסיכומים. עוד ציינה המשיבה בתגובתה לבקשה כי לטעמה רכיב הנסיבות המחמירות במקרה זה נלמד מקיומם של מספר פרמטרים כפי שפורטו על ידה בסעיף 6 לתגובה.

6. בתגובה לתגובת המשיבה טען ב"כ המבקש כי תגובת המשיבה איננה יכולה לעמוד. לטענת ב"כ המבקש הפרמטרים שציינה המשיבה בתגובתה, לא זו בלבד שאינם מופיעים בכתב האישום אלא שאם נקבל את עמדת המשיבה ביחס להתקיימות רכיב הנסיבות המחמירות, הדבר יוביל לכדי אבסורד כך שכל עבירת מרמה, הלכה למעשה, תהפוך לעבירת מרמה בנסיבות מחמירות.

עוד ציין ב"כ המבקש כי אין צורך בבירור עובדתי ובהמתנה לסיום ההליך כדי להכריע בשאלת קיומו של רכיב הנסיבות המחמירות.

בדיון שהתקיים בפני ביום 7.9.22 טען ב"כ הנאשם כי עצם העובדה שהמשיבה מייחסת לנאשם עבירות של זיוף וקבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, איננה מאפשרת למבקש למצות את זכותו לסגירת התיק בהליך של הסדר מותנה, דבר שהמבקש יוכל לעשות ככל שתתקבל בקשו ורכיב הנסיבות המחמירות יבוטל.

לפיכך עתר ב"כ המבקש לקבל את עתירתו על מנת שהנאשם יוכל למצות זכותו לסגירת התיק בהסדר מותנה.

7. לאחר שעיינתי בטענות הצדדים בכתב ובעל פה, הגעתי לכלל מסקנה, כי דין הבקשה, **בשלב זה**, להידחות. אפרט את הטעמים לכך.

8. רכיב הנסיבות המחמירות בעבירות המיוחסות למבקש, ניתן להוכחה בראיות, בדיוק ככל נסיבה אחרת שצוינה בעובדות בכתב האישום. ב"כ המבקש סוקר בהרחבה את העמימות הרבה שקיימת ביחס לרכיב הנסיבות המחמירות והשימוש המוגזם שנעשה במקרה זה. ב"כ המבקש כתב באריכות אודות נסיבות המקרה, מקומו של הנאשם ותפקידו ביחס לעבירות המיוחסות לו בכתב האישום. מבלי לקבוע מסמרות בעניין זה, ואך ורק מעיון בכתב האישום, סבורני שיש ממש בטיעוניו.

הטיעונים שהעלה ב"כ הנאשם בבקשתו והנתונים שפרש יפים והם ונדרשים לצורך הכרעה בשאלה שעל הפרק - האם הנאשם עבר את העבירות המיוחסות לו בנסיבות מחמירות אם לאו - אלא שהיכולת של בית המשפט לבסס החלטה סופית על נתונים שפרש הסנגור, אינן אפשריים בשלב זה של ההליך המשפטי.

בשלב זה, בית משפט אינו חשוף לראיות. כידוע, רכיב הנסיבות המחמירות, אף אם אינו מוגדר באופן מדויק בהוראות החיקוק המיוחסות למבקש, הוא גורם של מידה והיקף הטעון הוכחה. אינני יודע בשל זה, אם לתביעה יש או אין ראיות להוכחת רכיב זה.

הקושי להכריע בשל זה נעוץ גם בשל העובדה שהצדדים לא מצאו להגיש לבית המשפט ראיות באופן מוסכם. כך במיוחד כאשר בתגובתה טוענת התביעה לקיומן של שורה של נסיבות שלטעמה הופכים את העבירות המיוחסות לנאשם לנסיבות מחמירות (ראו סעיף 6 לתגובה). מטעמים אלה, בשלב זה, מצאתי לדחות את בבקשת המבקש. יוער, כי למבקש זכות להעלות טענה של הגנה מן הצדק בכל שלב משלב המשפט. על כן, אינני סבור שיש בדחיית בקשתו עתה כדי לגרום לעיוות דין.

9. ב"כ המבקש טען כי העובדה שלנאשם מיוחסות עבירות הכוללות רכיב עובדתי של נסיבות מחמירות פוגעת במיצוי זכויותיו של המבקש להגיש בקשה לסגירת התיק בהליך של הסדר מותנה.

בכל הכבוד הראוי, טענה זו אין בידי לקבל.

ראשית, לתביעה נתונה פררוגטיבה להחליט אלו עבירות לייחס לנאשמים בהתאם לשיקול דעתה. שיקול דעת זה ייבחן על ידי בית המשפט בהתאם לראיות שתציג התביעה בהמשך ההליך, כמפורט לעיל.

שנית, גם לו לנאשם היו מיוחסות עבירות ללא רכיב של נסיבות מחמירות אין משמעות הדבר כי התביעה הייתה חייבת לסגור הליך זה במסגרת של הסדר מותנה. עוד יש לציין בעניין זה, כי שיקול הדעת הנתון לתביעה הינו רחב. הלכה פסוקה היא כי **"ככלל, אין בית משפט זה נוהג להתערב בשיקול דעת התביעה, לעניין העמדה לדין או עריכת הסדר טיעון"** (בג"ץ 8088/14 נ'אח מבארק מוסא פרחא נ. היועץ המשפטי לממשלה). קביעה זו יפה ונכונה גם בייחס להתערבות בית המשפט בהליך של הסדר מותנה.

עוד נקבע בע"פ 4266-07-17 מלצר נגד מדינת ישראל: "לא למותר להוסיף כי הפעלת הסמכות להשגת הסדרים מותנים כרוכה במגוון של שיקולים ובהם נסיבות אישיות של הנאשם. ממלא אין די בהשוואה של עובדות העבירות כדי להצביע על אכיפה בדרגית כנטען. נוסף כי על פי הנחיות היועץ המשפטי לממשלה לעניין גיבושם של הסדרים מותנים, יש לשקול, בין השאר, שורה של שיקולים ובהם שאלת העדרו של תיקון מוקדם, הסיבות שהביאו את החשוד בביצוע העבירה, חלקו היחסי בביצוע העבירה..." (ראו והשווה גם : ע"פ (מחוזי חיפה) 62104-07-17 נתנאל תמר נ' מדינת ישראל (נבו 09.11.2017)).

שלישית, כפי שנפסק בע"פ 6328/12 מדינת ישראל נ. פרץ (פורסם ביום 10.9.13), גם אם נפלה טעות של רשויות תביעה במקרה זה או אחר אין די בכך כדי לבסס טענה של אכיפה בדרגית. כך במקרה זה, בו בית מתבקש לבטל יסוד מיסודות העבירה מבלי לעיין לבחון את הראיות שעל בסיסן החליטה התביעה לייחס עבירות כפי שייחסה למבקש. יש לזכור כי שיקול הדעת המסור בידי גוף תובע בנוגע להגשת כתב אישום הוא רחב ביותר, כשמידת התערבות בית המשפט בו - בסופו של יום - מצומצמת למקרים בהם עלולה להיות פגיעה של ממש בעקרונות הצדק וההגנות המשפטיות. עוד יש לזכור כי פרשות שונות נבדלות זו מזו במאפייניהן ובנסיבותיהן, והדין מתיר לתביעה הכללית מרחב תמרון בהיבטים הנוגעים לאכיפה הפלילית, כל עוד פועלת היא בתום לב, בהגנות וללא אפליה [ע"פ 6833/14 נפאע נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו); ע"פ 8551/11 סלכני נ' מדינת ישראל (פורסמו במאגרים)].

נוכח האמור, ולצורך השלב הנוכחי, אני סבור שכתב האישום עומד במתחם הסבירות.

10. בשולי החלטתי זו אבקש להדגיש בפניי המשיבה, שגם אם נקבע הפעם כי הגשת כתב האישום, על כל רכביו, נופל במתחם הסבירות, אין בכך כדי לקבוע, בסופו של הליך, כי לנימוקים שהוצגו מטעם ב"כ המבקש - והכוונה בעיקר למקרים הרבים, הדומים ואף יותר חמורים בהם לא מצאה המדינה לייחס עבירות של קבל דבר במרמה בנסיבות מחמירות ויותר מכך העובדה שבעובדות כתב האישום צוינה אך ורק נסיבה אחת כנסיבה המקימה את רכיב הנסיבות המחמירות - לא תהיה השפעה במסגרת שיקולי הענישה, ככל שאשמתו של הנאשם תקבע.

המזכירות תשלח ההחלטה לצדדים.

ניתנה היום, י"ג אלול תשפ"ב, 09 ספטמבר 2022, בהעדר הצדדים.